

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

V. Klaus: Vraťme Západu jeho původní smysl

R. Legutko: 70 let EP

J. Weigl: Tento způsob demokracie zdá se mi poněkud nešťastným

I. Strejček: Balašovy zkázonosné úmysly

V. Klaus: Nezahrávejme si s eurem

L. Jaki: Tugendhatem rozdělení skončilo, ne začalo

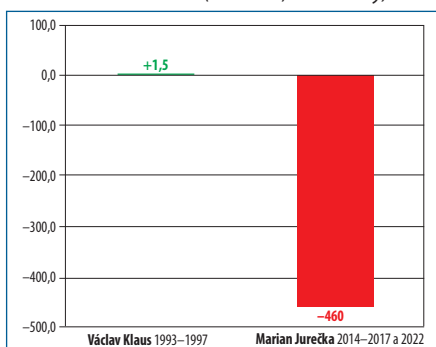
V. Klaus: Nestrašme se klimatickým peklem

F. Šebesta: Nejde o souboj dobra a zla

LISTOPADOVÝ GRAF IVK

Jurečka: „Klaus byl na začátku zadlužování státu“*

Kumulované deficity státních rozpočtů v letech, kdy byl součástí vlády České republiky Václav Klaus a Marian Jurečka (v ml. Kč, běžné ceny)

Pramen: ÚNRR, MFČR
*CNN Prima NEWS, 22. 11. 2022

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 11. 2022

Vraťme Západu jeho původní smysl*

Václav Klaus

Dnes je 17. listopadu. Před třiceti třemi lety se v tento den konala v Praze studentská demonstrace, jejíž účastníci, včetně mého syna, byli brutálně napadeni komunistickou policií. Její agresivní zásah odstartoval procesy, které jsou i v cizině známé jako tzv. sametová revoluce.

Přišla v pravou chvíli. Komunismus byl už tak ochablý, že nebyl ani schopen, ani ochoten se účinně bránit. Z toho důvodu jsem znovu a znovu říkal, že komunismus nebyl poražen. Zhroutil se sám. Ne všichni to rádi slyšeli.

Komunismus byl už tak ochablý, že nebyl ani schopen, ani ochoten se účinně bránit.

Tato událost se stala určujícím momentem moderní historie naší země. Byla počátkem naší cesty ke svobodě, parlamentní demokracii a tržní ekonomice. A, jak vždycky dodávám, k normálnímu životu. Tři týdny poté jsem se stal členem první postkomunistické vlády a byla mi svěřena funkce ministra financí. To mi dalo příležitost připravovat koncept a spolupodílet se na provedení radikální ekonomické, sociální a politické transformace naší země, tehdy ještě Československa. Dnes je toto výročí státním svátkem České republiky.

Naše zkušenost z éry komunismu by neměla být zapomenuta, neboť je nutné se z ní poučit. Měla by se stát mementem v úsilí zvládnout velmi problematický a v mnohém přelomový dnešek.

Tuto, v zahraničí již pozapomenutou událost nezmiňuji bez jistého záměru. Naše

* Úvodní projev na Crans Montana Forum, Fairmont Grand Hotel, Ženeva, Švýcarsko, 17. listopadu 2022, překlad z angličtiny Michaela Žalská.

zkušenost z éry komunismu by neměla být zapomenuta, neboť je nutné se z ní poučit. Měla by se stát mementem v úsilí zvládnout velmi problematický a v mnohém přelomový dnešek. Jsme znovu na křižovatce. Je to nejdramatičtější moment posledních tří desetiletí.

Jsme znovu na křižovatce. Je to nejdramatičtější moment posledních tří desetiletí.

Komunismus nás poškodil v mnoha věcech. Neumožnil nám žít způsobem, jak žili v té době Švýcaři a další země Západu. Víím o tom své. Polovinu svého života jsem prožil v komunismu. Byla to ztráta, ochuzení, deprivace, ale bylo to i něco s opačným znaménkem. Byl to zdroj poučení. Díky tomu vnímáme dnešní realitu ostřeji a naše kritické hodnocení současnosti je radikálnější,

EDITORIAL

V listopadovém vydání Newsletteru moc prostoru pro editorial nezbývá. Širokou paletu témat otevírá projev Václava Klause na švýcarském Crans Montana Foru s názvem „Vraťme Západu jeho původní smysl“. Václav Klaus v něm vybízí k tomu, abychom směřovali pozornost primárně ke svým vlastním chybám a nehledali viníky zvnějšku. „Věnujme se našim omylům, mluvm o návratu k politice s ideologickým obsahem. Mluvm o potřebě renesance politických stran. Hledejme nové odvážné politické lídry. Vraťme se k politické politice,“ píše.

Na zasedání Evropského parlamentu u příležitosti sedmdesátého výročí od jeho vzniku vystoupil s krátkým projevem poslanec polského Práva a spravedlnosti Ryszard Legutko. Jeho krátký, tak jak to pravidla EP umožňují, ale tím více hutný projev přinášíme v českém překladu. Je to velmi hořká reflexe.

Ivo Strejček kriticky píše o úmyslech ministra školství. Jiří Weigl na pozadí proběhlých amerických voleb komentuje, v jakém stavu se nachází západní demokracie. Václav Klaus ve svých dalších dvou textech hovoří o proběhlém

(Pokračování ze strany 1)

klimatickém summitu v Egyptě a o euru – debatu o něm vyvolaly výroky předsedkyně Pekarové. Přečíst si v tomto vydání můžete ale také dva texty reagující na rozbíhající se prezidentskou kampaň a text Ladislava Jakla o rozdělení Československa, který je úvodem ke knize „Konec Československa“, jež 30 let od tohoto okamžiku připomíná.

V příštím vydání se můžete těšit na obnovenou tradiční anketu „kniha roku“.

Filip Šebesta

než jak ji vidí ti, kteří komunismus neprožili. Kommunismem jsme tedy i něco získali.

Moje frustrace začíná být srovnatelná s tím, co jsem prožíval v posledních letech komunismu. Nedopadlo to tak, jak jsme chtěli. Sny a ambice, které jsme měli v okamžiku pádu komunismu, se bohužel nestaly dnešní realitou. A to nemám na mysli jenom naši zemi nebo naši část světa.

Moje frustrace začíná být srovnatelná s tím, co jsem prožíval v posledních letech komunismu.

Mám pochybnosti o vhodnosti jedné z vět, které jsou použity v programu tohoto fóra, o větě, že „vstupujeme do nového světa“. Myslí se tím teď? V jakém smyslu je tento svět nový? Jdeme dopředu, nebo dozadu? Na Západě končí relativně svobodná, klidná a prosperující éra posledních desetiletí, ale je to „nový svět“?

Nemluvme o „novém světě“. Nazýváme to, kam teď jdeme, správnými slovy. Nazýváme to postdemokratický, postpolitický a postnormální svět. Nic nového v něm není. Takovou situaci lidstvo zažilo už mnohokrát.

Prožíváme nebezpečnou éru politické nestability a společenského, ekonomického a finančního chaosu, jehož součástí je nová verze potlačení svobody a svobodných trhů.

Vždycky je to však trochu jinak. Něco nového v jistém smyslu zažíváme. Vidím to ve ztrátě normalnosti, racionality a zdravého rozumu. Někteří často používáme trefný výraz Aldouse Huxleyho „brave new world“, ale pro mne patřil důraz vždy na přídavné jméno „brave“. Toto špatně přeložitelné slovo má v mých očích výlučně negativní význam. Brave nemůže znamenat krásný, i když je to tak leckdy překládáno. Bojím se, že se jedné variantě tohoto „brave new world“ nezadržitelně blížíme. Prožíváme nebezpečnou éru politické nestability a společenského, ekonomického a finančního chaosu, jehož součástí je nová verze potlačení svobody a svobodných trhů.

Rozhodující prvky této změny začínaly v politické sféře. Už několik desetiletí jsme svědky ústupu ideologických politických střetů. Základní otázky společnosti přestaly být politickým tématem, což souvisí s oslabováním politických stran, které jsou už jen matoucím odvarem svého původního smyslu. Jsou více zástěrkou demokracie než skutečnou demokracií. V dnešním světě jsou zájmy většiny podřízeny zájmům hlasitých, agresivních menšin a ty jsou reprezentovány arogantními zájmovými sdruženími, nikoli politickými stranami. Celek společnosti není reprezentován nikým a zájmy většiny nejsou brány v úvahu.

Už několik desetiletí jsme svědky ústupu ideologických politických střetů. Základní otázky společnosti přestaly být politickým tématem, což souvisí s oslabováním politických stran.

Klasické politické spory, založené na dobře definovaných politických idejích, v minulosti formulované a autenticky zastupované politickými stranami, byly zdiskreditovány. Byly nahrazeny televizními talk shows a tzv. expertní demokracií. Politici v nich nehrají zásadní roli. Dominují populární „herci“ a vyvolení, nikoli zvolení experti. Jejich zcela bezprecedentní role byla dobře vidět v covidové pandemii. Politika, neboli vyhodnocování alternativ, skončila. O totéž usilovali komunističtí ideologové. I ti se snažili nahradit politiku expertokracií.

To, s čím se dnes potýkáme, není importem z Východu. Způsobili jsme si to sami.

To, s čím se dnes potýkáme, není importem z Východu. Způsobili jsme si to sami. Byl to Západ, který otevřel stavidla masové migraci přijetím ideologie multikulturalismu. Byl to Západ, který se nechal vmanévrovat do hluboké energetické krize tím, že podporoval fantasmagorie environmentalismu a Zeleného údělu, což mu způsobilo obrovskou ekonomickou škodu. A byl to Západ, který si zlikvidoval svou konkurenceschopnost potlačením trhu extenzivní a škodlivou regulací ekonomiky, založenou na politických imperativích. Předstoupněm pro nalezení cesty k obnově Západu je zbavit se našich vlastních chyb a předsudků. Není jím obviňování světa kolem nás.

Věnujme se našim omylům, mluvmе o návratu k politice s ideologickým obsahem. Mluvmе o potřebě renesance politických stran. Hledejme nové odvážné politické lídry. Vraťme se k „politické politice“.

Souhlasím i s tím, že je nutné „redefinovat zahraniční politiku“, vrátit jí její původní smysl a obsah. Musí vyjadřovat a prosazovat národní zájmy. To vyžaduje hledat partnery a odvážit se užitečných kompromisů. Jak vidíme v těchto chvílích na Ukrajině, kde není kompromis, tam je válka. Když spolu nemluvíme, tak na sebe střílíme. Všechny strany tohoto konfliktu měly už dávno jednat a vyjednávat. Nejen Rusové a Ukrajinci.

Předstoupněm pro nalezení cesty k obnově Západu je zbavit se našich vlastních chyb a předsudků. Není jím obviňování světa kolem nás.

Tato válka nespada z nebe. Dlouho se na ní pracovalo. Tamní problémy nezačaly v únoru 2022. Již v roce 2014 jsem varoval před destabilizací velmi křehké Ukrajiny a před zneužíváním této země k narůstající konfrontaci mezi Západem a Ruskem. „Konfrontace“ se bohužel přeměnila v otevřenou válku s desítkami obětmi, s rozsáhlou destrukcí celých regionů Ukrajiny a se zásadní změnou v atmosféře světa. Je snadné vinit agresora. Daleko obtížnější je vidět a pochopit řetěz příčin a následků, který k 24. únoru 2022 vedl.

Když spolu nemluvíme, tak na sebe střílíme. Všechny strany tohoto konfliktu měly už dávno jednat a vyjednávat. Nejen Rusové a Ukrajinci.

V písemné předmluvě k úvodní sekci konference je zmiňována „klíčová role států jihovýchodní Evropy čekajících na NATO a EU“. Po své nedávné návštěvě Severní Makedonie musím potvrdit, že jsou lidé těchto zemí v nejistotě a že se cítí zneužiti. Jsou zoufalí z toho, že jsou Západem nepřetržitě poučováni jako nedospělí žáčkové. Tyto země jsou blíže k Istanbulu než k Bruselu nejen geograficky, ale i mentálně a historicky. Mají jinou minulost, kulturu, náboženství i nedávnou historii než západní a střední Evropa, ale to je třeba respektovat.

Je snadné vinit agresora. Daleko obtížnější je vidět a pochopit řetěz příčin a následků, který k 24. únoru 2022 vedl.

Využijme ženevského setkání k tomu, abychom veřejně vyjádřili své názory na tyto události. Navraťme Crans Montana fóru jeho dřívější velikost a význam. Odstrčme davoské fórum do bezvýznamnosti. Tam, kam skutečně patří. ■

70 let Evropského parlamentu pohledem polského europoslance

Ryszard Legutko
europoslanec PiS

Paní předsedkyně, předsedové vlád! Dvě minuty pravdy, hořké pravdy. A ta pravda je taková, že Evropský parlament napáchal v Evropě mnoho škod.

Evropský parlament vysílá falešnou zprávu, že zastupuje „evropský démos“. Žádný „evropský démos“ ale neexistuje a existovat nebude. Infikoval evropský prostor svou bezostyšnou zaujatostí a tato infekce se stala tak nakažlivou, že se rozšířila i do dalších institucí, jako je Evropská komise.

Parlament rezignoval na svou hlavní funkci, kterou je zastupování občanů. Místo toho se stal strojem pro realizaci tzv. „evropského projektu“, čímž se odcizil milionům

voličů. Stal se politickým nástrojem levice k vnucování jejího monopolu s její zuřivou nesnášenlivostí vůči jakémukoli odlišnému názoru. Bez ohledu na to, jak často opa-

Evropský parlament vysílá falešnou zprávu, že zastupuje „evropský démos“. Žádný „evropský démos“ ale neexistuje a existovat nebude.

kujete slovo „rozmanitost“, se rozmanitost v Evropské unii stává vyhynulým druhem, a zvláště v této „sněmovně“.

Evropský parlament je kvaziparlament, protože odmítá základní princip parlamentarismu, totiž odpovědnost těm, které má reprezentovat. Poslanec, připomínám, je volen voliči a musí se jim zodpovídat. V Unii tomu tak není. Myšlenka, že, řekněme, španělští, němečtí, francouzští a další poslanci odpovědní vlastnímu národnímu elektro-

rátu mohou společně něco diktovat například maďarské nebo jakékoli jiné společnosti, vůči níž se nemohou zodpovídat, je jednoduše nesmyslná. Říkejte si tomu, jak chcete, ale demokracie to není.

Bez ohledu na to, jak často opakujete slovo „rozmanitost“, se rozmanitost v Evropské unii stává vyhynulým druhem, a zvláště v této „sněmovně“.

Abych to shrnul, tento parlament zastupuje „démos“, který neexistuje, pracuje pro projekt, který ignoruje realitu a právo, vyhýbá se odpovědnosti, otáčí se zády k milionům lidí a slouží zájmům jedné politické orientace. A to je jen špička ledovce.

Projev v Evropském parlamentu u příležitosti 70. výročí jeho vzniku, překlad Tomáš Břicháček, titulěk je redakční

Tento způsob demokracie zdá se mi poněkud nešťastným

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Minulé úterý proběhly v USA ve velmi vyhocené politické atmosféře volby do obou komor Kongresu. Dnes, po téměř týdnu, stále ještě nemůžeme s určitostí říci, jak dopadly. Stále se sčítá a stále se znovu objevují balíky korespondenčních hlasů, které nakonec rozhodují. Od kontroverzních prezidentských voleb před dvěma lety, které vyvolaly u velké části elektorátu především Republikánské strany i mnoha republikánských politiků v čele s bývalým prezidentem Trumpem přesvědčení, že volby byly zfalšovány, se nic zásadního nezměnilo.

Po uzavření volebních místností pokračuje nekonečný a neprůhledný proces sčítání, který není rychle schopen dát jasnou a jednoznačnou zprávu o volebním výsledku. To je pro fungování demokracie zásadní.

Po uzavření volebních místností pokračuje nekonečný a neprůhledný proces sčítání, který není rychle schopen dát jasnou a jednoznačnou zprávu o volebním výsledku.

To je pro fungování demokracie zásadní. Pokud systém voleb není jasný, průhledný a nezpochybnitelný, ohrožuje autoritu a legitimitu základního mechanismu, na němž

Pokud systém voleb není jasný, průhledný a nezpochybnitelný, ohrožuje autoritu a legitimitu základního mechanismu, na němž celý politický systém stojí.

celý politický systém stojí. Korespondenční hlasování, které je příčinou této zmatečnosti a rizik, proto není jako přijatelný způsob volby obhajitelné.

Totéž platí pro další šlágr z dílny pokrokových vylepšovatelů demokracie – elektronické hlasování po internetu. V tomto

Dnes „frčí“ projevovat „klimatický žal“ a poškozovat kvůli tomu cizí majetek a práva, nechodit do školy a brát si ostatní jako rukojmí.

případě za všechno hovoří nedávný příklad z Ruska, kdy se prezidentovi Putinovi, velkému propagátorovi internetového hlasování, právě po jejím zavedení v komunálních volbách v Moskvě podařilo konečně zlikvidovat veškerou opozici, která na moskevských radnicích dosud přežívala. Nic překvapivého, internet je k volebním povodům ideální prostor.

Údajně usnadnění přístupu k volbám některým skupinám občanů korespondenčním či internetovým hlasováním za cenu porušení principu přímosti a tajnosti voleb, což umožňuje manipulace a podvody, je cesta do pekel, obzvláště v politicky polarizované společnosti, jaká je dnes v USA i u nás. Proto by měla naše současná vládní koalice rezignovat na své snahy usnadnit si politický život a setrvání u moci zavedením korespondenčního hlasování, byť i jen pro voliče v zahraničí. Nic by nebylo pro zdraví naší demokracie horšího, než aby volby rozhodl velký balík korespondenčních hlasů z ciziny. Ať se naši politici snaží přesvědčit české voliče, aby přišli k volebním urnám a dali jim hlasy, a vzdají se nápadů, jak volby ohýbat ve svůj prospěch. V konečném důsledku se zpochybnění jejich legitimacy nevyplatí nikomu.

Nic by nebylo pro zdraví naší demokracie horšího, než aby volby rozhodl velký balík korespondenčních hlasů z ciziny.

Zpravodajstvím ob den rezonují „senzační“ zprávy o tom, kde se kolik ekologických fanatiků zase k čemu přilepilo či připoutalo, kolik způsobili dopravních karambolů, propíchlí pneumatik či polili barvou slavných obrazů ve světových galeriích. Dnes „frčí“ projevovat „klimatický žal“ a poškozovat kvůli tomu cizí majetek

a práva, nechodit do školy a brát si ostatní jako rukojmí. Stát proti tomu nic vážně nekoná, policie se chová liknavě, soudy s porozuměním. Zdá se, že aktivisté jsou privilegovaná sorta lidí, kteří si můžou všechno dovolit.

Pokud budou státní orgány a instituce pokračovat tak jako doposud, pokud budou rezignovat na ochranu práv ostatních lidí před nezákonným nátlakem aktivistů, nutně bude muset přijít na scénu občanská svépomoc – lidé se proti ekologickým fa-

natikům budou muset bránit sami. A to už se pak ona křehká větev demokracie, kterou tak bezstarostně pod sebou dnes řežeme, definitivně zlomí.

14. listopadu 2022

Balašovy zkázonosné úmysly

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Henry Kissinger vydal zatím svoji poslední knihu, která se jmenuje „Vůdčovství“. Na pozadí popisu šesti výjimečných politických osobností se tento, dnes již téměř stoletý mistr americké zahraniční politiky, zamýšlí nad tím, proč je úroveň dnešních politiků tak mizerná. Kissinger tvrdí: „Široké a důkladné humanistické vzdělání, které formovalo minulé generace lídrů, vyšlo z módy. Zmizelo vzdělání, které obsahovalo historii a filozofii, tradiční zdroje státnického rozhledu a představitosti.“ Alespoň tuto část Kissingerovy knihy by si měl přečíst český ministr školství Balaš.

V rozhovoru pro Hospodářské noviny se Balaš chlubí, že připravuje „největší proměnu školství za posledních dvacet let“. Změny se mu ovšem zdají stále „málo radikální“. Přeje si „méně učiva a více propojování vyučovacích předmětů“. Největší změnou má být „konec klasických předmětů“, „samotný dějepis už by neměl být“, protože, podle

Balaše, „když se děti učí dějepis podle dat, a nikoliv podle toho, co se stalo, k čemu to vedlo a s čím je to spojeno, pak je to problém“.

Ministrovo zdůvodnění naprosto skandální redukce obsahu vzdělání českých žáků už nelze omlouvat hloupostí. Je to zlý a zkázonosný záměr. Kdo ovládne minulost, kdo ji vymaže, ovládne přítomnost i budoucnost.

Je vůbec možné, že takovou větu řekne ministr školství? Jakou má představu o výuce dějepisu? Vážně si myslí, že učitelé nadiktují žákům letopočty, aniž by vysvětlili, co a proč se stalo a v co ona událost vyústila? Ministrovo zdůvodnění naprosto skandální redukce obsahu vzdělání českých žáků už nelze omlouvat hloupostí. Je to zlý a zkázonosný záměr. Kdo ovládne minulost, kdo ji vymaže, ovládne přítomnost i budoucnost. Stejně suverénně Balaš ohrnuje nos nad výukou cizích jazyků na českých školách. „U nás se hodně dbá na gramatiku“, tvrdí, „ale málo na konverzační a komunikační

dovednosti.“ Jinými slovy si ministr představuje výuku cizího jazyka jako volné, nezávazné plkání v kroužku, ve kterém kdo co pochytl, stane se součástí jeho „komunikačních dovedností“. Jistě, stavba se dá stavět od střechy, s jistotou se však zhroutí.

Dnešní Hospodářské noviny Balašovy záměry opěvují, když citují jakéhosi amerického „reformátora globálního vzdělávání“ Johna Moravce. Ten tvrdí, že „děti se dnes učí, kde leží hlavní město Keni, než aby věděly, že blockchain je digitální účetní kniha kryptoměn ... že se ve škole nic nedozví o průmyslu 4.0, umělé inteligenci, virtuální realitě a metaverzu.“ Že však k něčemu takovému musí žák a student dorůst, že potřebuje získat pevný znalostní fundament, na kterém další znalosti staví, to John Moravec nezmiňuje. Také staví dům od střechy jako Balaš.

Premiér Fiala staví svoji politickou reputaci na pověsti akademického pedagoga se vzděláním historika. Tak by možná mohl rozumět důsledkům, které Balašova „reforma“ v důsledku znamená. Nepřišel už čas, aby si ministra pozval na „kobereček“ a jeho snahy o dokončení rozvratu českého vzdělávání rezolutně zatrhnul?

22. listopadu 2022

Nezahrávejme si s eurem

Václav Klaus

Česká ekonomika má mnoho slabých stránek a mnoho problémů, ale má jednu výhodu, kterou je naše vlastní měna. Odráží sílu české ekonomiky, a tak to má být. Neodráží sílu průměru ekonomik Řecka a Německa či Portugalska a Holandska, jak by to bylo, kdybychom přijali euro. Více než dvě desetiletí tzv. společné evropské měny euro prokázala, že někomu euro vyhovuje, jinému ne, Řecko ničí (a způsobuje jeho permanentní krizi), z Německa naopak dělá světového exportního premianta.

Nevyhovuje také např. Portugalsku, ale ani Itálii. Od momentu vzniku eura před 23 lety, kdy byl český HDP na hlavu nižší než portugalský a výrazně nižší než italský, se leccos změnilo. Už jsme dávno přesco-

čili Portugalsko a v posledním roce se dokonce dotáhli na Itálii. Je to mimořádnou pílí a schopností Čechů oproti obyvatelům

Více než dvě desetiletí tzv. společné evropské měny euro prokázala, že někomu euro vyhovuje, jinému ne, Řecko ničí, z Německa naopak dělá světového exportního premianta.

těchto zemí? Je to „pouhé“ dotahování se na místo, kde jsme před komunismem v roce 1948 byli? Je to mimořádná úspěšnost a šikovnost našich posledních vlád (Sobotkova, Babišova, Fialova), které byly o tolik lepší než jiné evropské vlády? Nebo máme lepší ekonomický systém? Tedy lepší trh a lepší stát díky lepším zákonům a lepším státním úředníkům? Nebo máme jinou, tedy výhodnější strukturu ekonomiky?

Nic z toho nemůže být pravda. Naše vlády přece byly hrozně špatné, což je většinou

pocit Čechů, který já plně sdílím. Všechny tyto věci jsou navíc špatně měřitelné a statisticky dokazovatelné. Jedna věc je ale nesporná – my euro nemáme, zatímco tyto země ho mají. To podvědomě u nás cítí většina rozumných lidí, to cítí i pár našich rozumných politiků, to necítí politici populistického typu, kteří nenesou zodpovědnost a mají proto pocit, že si mohou dovolit všechno.

Už jsme dávno přescočili Portugalsko a v posledním roce se dokonce dotáhli na Itálii. Je to mimořádnou pílí a schopností Čechů oproti obyvatelům těchto zemí?

Prototypem toho jsou politici TOP 09. Právě to předvedla paní Pekarová Adamová na sobotní konferenci své malé, proto ve větší koalici skryté politické strany. Ač není ekonomka, ani odbornice na měnu, sebevědomě vyhlásila, že má Česká republika přijmout

euro v roce 2030. Nikdo sice neví, jak bude v roce 2030 euro a evropská ekonomika vypadat, ale tato – v průzkumech ztrácející – strana potřebuje nějaký silný výrok, proč by ho tedy neudělala? (Stejně nepodložený a nepřipravený výrok udělal na stejné konferenci ministr zdravotnictví o tzv. nadstandardech ve zdravotnictví.)

Chtěla se paní Pekarová Adamová zalíbit prezidentu Zemanovi, který byl přece

také vždy citem eura? Chtěla se v zíně prezentovat jako proeurová politička, jako to udělala nedávno při návštěvě

Dosud jsme v této klíčové věci byli pragmatičtí, euronaivisté nevěřili. Neměli bychom si to právě teď zkrátit.

Bundestagu, kde navíc školila předsedkyni německého parlamentu, jak by němečtí

poslanci měli volit německého předsedu česko-německé komise, aby nebyl zvolen předsedou poslanec Bystron? Chtěla se zalíbit v Bruselu, když řekla, že by bylo lepší být „součástí společenství zemí, které platí eurem, než vedle nich ve společnosti forintu a zlotého“? Není to od ní další její štouchnutí do Orbána a Kaczyńského?

Publikováno MF Dnes, 8. listopadu 2022

Kdo to zde mluví o hodnotách?

Filip Šebesta
Institut Václava Klause

„Období vlády Václava Klause a Miloše Zemana vnímám jako hodnotový úpadek České republiky. Pošramotilo to naše jméno ve světě.“ Právě tato slova použil v odpovědi na anketní otázku zpravodajského webu E15, ve které se prezidentských kandidátů ptali, v čem by „navázali na předchozí hlavy státu“, generál Petr Pavel.

Není to něco podobného, co se asi mohl učít o deset let starší Putin pro svou „diplomatickou“ roli ve východním Německu?

Pojďme si krátce připomenout, kdo to zde mluví o hodnotách. Mluví o nich někdo, kdo se nás usilovně snaží přesvědčit o tom, jak se připravoval na roli diplomata, k níž podle jeho spolužáka Beneše, patřily sledovačky, konspirační byty nebo falešné identity. (!) Není to něco podobného, co se asi mohl učít o deset let starší Putin pro svou „diplomatickou“ roli ve východním Německu? Arbitrem morálky a tím, kdo chce být novým garantem hodnot, je zde člověk, který v roce 1987 ve svém životopise píše, že jeho názor na srpnovou okupaci formovali „přátelé ze Sovětského svazu“

Sovětského svazu“, kteří byli u jeho rodiny v létě 1968 na návštěvě. „Právě na kontrastu mezi nimi [sovětskými přáteli] na jedné straně a protisovětskými náladami na druhé mi otec srozumitelně k věku vysvětlil podstatu situace. Bylo to účinnější než cokoli jiného

Arbitrem morálky a tím, kdo chce být novým garantem hodnot, je zde člověk, který v roce 1987 ve svém životopise píše, že jeho názor na srpnovou okupaci formovali „přátelé ze Sovětského svazu“.

a také trvalejší. A posměch ve škole ze strany spolužáků pro mou oblibu našich přátel mě v názoru tenkrát pouze utvrdil.“ Školí nás tady člověk, který v souladu se svým posláním budoucího rozvědčíka v tom stejném životopise z roku 1987 píše, že u své ženy si cení vlastnosti u žen neobvyklé, a to „mlčenlivosti“.

Generál, který se usilovně snaží prezentovat sebe sama jako férového a zásadového chlapa, jenž vrátí naší zemi „řád a klid“, a který tvrdí, jak se postaví ke své minulosti čelem, po zjištění nakolik je pro řadu jeho potenciálních voličů problematická, zařazuje zpátečku. Dnes se proto za svá dřívější slova ponížene omlouvá a zpochybňuje svědectví svých spolužáků. Kde je to stavění se čelem? Trapné výmluvy a omlouvání jen ponížují toho „chlapa“, kterým chce být.

Jsem dalek kategorických morálních odsudků jeho předrevolučního života, ale nechat se tímto směšným způsobem nutit k falešným neupřímným omlouvám a pokání, jen aby to v lednu „dopadlo“, moc chlapácky nepůsobí. Navíc, čím více se jistá věc maže, tím více zapáchá... A to nejzásadnější. Kázat někomu o hodnotách s vlastní pochybnou minulostí to už vyžaduje určité specifické schopnosti, zejména silný žaludek a ohebnou páteř. Nevycítám Pavlovi, že byl, co byl. Vycítám mu, že, slovy hejtmana Ságnera, dnes „tak blbě žvaní“.

Kázat někomu o hodnotách s vlastní pochybnou minulostí to už vyžaduje určité specifické schopnosti, zejména silný žaludek a ohebnou páteř.

Kdyby šel vývoj jinou cestou a v roce 89 se to „neotočilo“, žádné omluvy by nejspíš nepřišly. Ty nejsou, po třiceti letech, ani tak projevem jeho „účinné lítosti“ jako spíš povinné „sebekritiky“. Třeba by dnes Pavel také usiloval o obdobnou funkci a jeho tehdejší životopis by byl ozdobou, nikoli přítěží, jako je tomu dnes. A právě v tom je výhoda a zároveň jistý paradox našeho „porevolučního zřízení“, u jehož zrodu ti dva, jejichž „hodnotovost“ Pavel tak zpochybňuje, stáli. Že umožňuje i lidem jako je on mít velmi reálnou šanci na to stát se hlavou státu. „Kdyby se to neotočilo,“ ti dva by jí rozhodně neměli.

23. listopadu 2022

Nestrašme se klimatickým peklem

Václav Klaus

V egyptském letovisku Sharm El-Sheikh, které dobře znají čeští turisté, se odehrává další pokračování nekonečného seriálu setkávání těch, kteří věří v lidmi způsobené globální oteplování. Konference je již 27. výletem aktivistů zelené ideologie do turisticky zajímavých míst světa za pení-

ze daňových poplatníků. Poslední byl přesně před rokem do skotského Glasgow.

Je to doktrína velmi sporná a ve svých důsledcích pro životy lidí nesmírně nebezpečná. Je i jednou z hlavních příčin dnešní energetické krize a závratně rostoucích cen energií.

Debaty na toto téma trvá již více než 40 let. Není obtížné v ní odlišit, co je vědou a co

ideologií. Seriózní věda s hypotézou bezprostřední souvislosti lidmi způsobených emisí CO₂ s globální průměrnou teplotou nesusouhlasí. Opak tvrdí ideologové, aktivisté, politikové a pár vědců, shromážděných v tzv. Mezinárodním panelu pro změnu klimatu (IPCC). Těmto lidem se o své pochybné pravdě podařilo přesvědčit politický a mediální svět a tím se stala oficiální doktrínou prakticky na celém světě.

Je to doktrína velmi sporná a ve svých důsledcích pro životy lidí nesmírně nebezpečná. Je i jednou z hlavních příčin dnešní energetické krize a závratně rostoucích

cen energií. Je jednostranná. Je prosazována bez tolik potřebné obezřetnosti vyplývající z toho, že to také může být jinak. Je prosazována stále silnějšími slovy. Jinak není možné nazvat pondělní výroky gene-

Nikdo rozumný nepopírá, že je naše planeta v teplotně vzestupné fázi, která trvá již dvě století od tzv. malé doby ledové, která nás trápila v předcházejících stoletích.

rálního tajemníka OSN Guterrese při zahájení konference. Řekl, že „svět bojuje o život a prohrává.“ To není pravda. O život svět nebojuje a určitě zatím neprohrává. Prohrává normální člověk, kterému je leccos zakazováno a který bojuje s rostoucími cenami energií, které jsou hlavním urychlovačem dnešní inflace.

Generální tajemník OSN se dokonce odvážil říci, že „svět je na cestě do klimatického pekla“. Není tento výrok důvodem podat trestní oznámení za šíření poplašné zprávy? V této debatě se přestřeluje často, ale takový výrok žádný významný politik, natož generální tajemník OSN, dosud neudělal.

My, kteří se touto tematikou zabýváme, víme, že se ve dvacátém století zvýšila globální průměrná teplota o 0,7 stupně Celsia. Víme i to, že se např. v období od roku 1998 do roku 2015 nevyšla vůbec. Víme řadu dalších věcí. Proto musíme zásadně protestovat proti strašení klimatickým peklem. Nikdo rozumný nepopírá, že je naše planeta v teplotně vzestupné fázi, která trvá již dvě století od tzv. malé doby ledové, která nás trápila v předcházejících stoletích. Jestli naše planeta někam dlouhodobě směřuje, pak je to ke skutečné době ledové. Ale nestrašme se. Ta přijde až za několik tisíc let.

Zatím vnímáme mírný, pro člověka příznivý a příjemný vzestup teplot, i když lyžař ve mně se může bát, že bude v našich nadmořských výškách sněhu ubývat. Zpráva

Jestli naše planeta někam dlouhodobě směřuje, pak je to ke skutečné době ledové. Ale nestrašme se. Ta přijde až za několik tisíc let.

meteorologů, že letošní říjen byl jedním ze tří říjnů za posledních sto let, kdy na území České republiky nebyl vůbec žádný sníh, mne sice netěší, ale první listopadový víkend to už opravil. Nestrašme se peklem. Obávejme se výroků a chování lidí. Ty nás ohrožují. Nikoli kyslíčnick uhlíčitý.

Komentář č. 13, Frekvence 1, 12. listopadu 2022

Tugendhatem rozdělení skončilo, ne začalo

Úvod ke knize „Konec Československa“

Ladislav Jaki
člen správní rady IVK

Československo je už třicet let minulostí. Minulostí, se kterou se pracuje ještě dnes. Zčásti poctivě, analyticky a neutrálně, zčásti se sentimentem za mládím, zčásti účelově coby s nástrojem k vyřizování politických účtů. I proto vychází tato kniha, obsahující především přesná a autentická svědectví hlavního aktéra tehdejších dějů – Václava Klause.

Symbolem konce federace je brněnská vila Tugendhat plus mediální zkratky kolem rozhovorů, které v ní před třiceti lety probíhaly. Rozhovory to byly mimořádně důležité, s významným dopadem na další léta. Přesto je nutno polemizovat s tezí, že právě tam se rozhodlo o rozdělení Československa. Taková zkratka je ahistorická a ignoruje děje, které těmto rozhovorům předcházely.

Ano, v médiích se v minulých týdnech objevily zkratkovitě záblesky vzpomínek na historickou událost, která proběhla před třiceti lety, 26. srpna roku 1992 v brněnské funkcionalistické vile Tugendhat. Tam se tehdy sešli čerstvě zvolení premiéři obou federálních republik tehdejšího Československa. Václav Klaus za Českou republiku a Vladimír Mečiar za Slovenskou republiku. Nutno říci, že se tam onen den nesešli poprvé a že toto setkání bylo završením řady předcházejících jednání nově zvolených republikových reprezentací o budoucnosti federace a především o příštím uspořádání vzájemných vztahů obou republik. Mé-

dia nám většinou téměř celých třicet let líčí toto jedno konkrétní setkání a všechna jednání, která během něj proběhla, jako jednorázové voluntaristické rozhodnutí dvou politiků, kteří se nemohli dohodnout na podobě společného státu, a tak mezi sebou uzavřeli dohodu o rozdělení federace a o osamostatnění obou jeho součástí. Slycháme názory, že k takovému rozhodnutí neměli mandát, že dohodu uzavřeli za zády veřejnosti a že ji nekonzultovali s širšími politickými reprezentacemi svých republik i ještě dožívajících federálních orgánů. Nic není vzdálenější pravdě. Tyto interpretace jsou instrumentální, nepravdivé a slouží jako nástroj k vedení dnešních politických bojů, nikoli k serióznímu pochopení tehdejší situace a dějů, které onu situaci nastolily.

Symbolem konce federace je brněnská vila Tugendhat plus mediální zkratky kolem rozhovorů, které v ní před třiceti lety probíhaly.

U těchto jednání jsem tehdy přímo nebyl. Byl jsem tenkrát vedoucím nově zřizovaného Úřadu Rady České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání a naši tehdejší hlavní aktuální starostí tam bylo rozhodnout, co s kmitočty po blížícím se zániku federálního televizního kanálu. Tehdejší historické děje jsem tedy sledoval jen zvnějšku, jako divák. A možná díky tomu i v nějakém širším kontextu.

Koncem srpna 1992 byla federace de facto mrtvá. Neměla prezidenta, na rozpočtu pro příští rok se vůbec nepracovalo, politická reprezentace na federální úrovni byla ochromena. Bylo pouze otázkou, jak a jestli

bude dotáhnut faktický konec federace i de iure a jak a kdy rozdělení proběhne formálně. Scénářů se nabízel mnoho. Kooperativních i nekooperativních. A mezi ty nekooperativní patřily i různé formy silových řešení – a netvařme se, že se nic takového nemohlo stát. Tam, kde se to stalo, to také dopředu málokdo předvídal.

O zániku federace a o odtržení Slovenska bylo rozhodnuto už před 26. srpnem 1992. To nerozhodli až oba premiéři za jeden den. Ti byli postaveni před hotovou věc, danou tehdejší fází osamostatňování se a emancipace Slovenska. Úkolem obou tehdejších republikových premiérů bylo jediné: vypracovat „jízdni řád“ klidného, kooperativního, hladkého a bezkonfliktního rozchodu, který by poté mohl představovat základnu pro budoucí dobré vztahy. A to se povedlo dokonale, jakkoli to vůbec nebylo samozřejmé, jak se dnes někomu jeví. Klaus a Mečiar nerozhodli ten den v Tugendhatu o rozdělení federace (jak se chybně traduje) ale o způsobu a průběhu tohoto rozdělení.

Situace, se kterou byli oba premiéři – a vlastně celá tehdejší politická generace – konfrontováni, nazrávala dlouhé týdny předtím. A také dlouhé měsíce, roky i desetiletí. Ne že jsme si ještě 25. srpna 1992 ve se se bezstarostně žili ve společném státě, než přišli dva uzurpátoři a svévolně ukončili život zdravé federaci. Každý, kdo dnes přichází s alternativními scénáři a recepty, se na problém dívá jako na abstraktní úlohu z nějaké počítačové hry nebo kvízu. Tyto scénáře úplně ignorují, že tehdejší procesy měly svou ohromnou vlastní dynamiku, kterou mohli politici buď respektovat a v mezích svým možnostem ji rozumně korigovat, nebo se jí nechat rozdrtit. ▶

V českých intelektuálních kruzích dodnes přežívá jistý pocit křivdy. Ten pramení z názoru, podle kterého jim tehdejší premiéři svévolně vzali jejich vlast, jejich domov, stát, který považovaly za svůj. Podobné sentimenty obývají v „mateřských“ zemích, které dříve ovládaly cizí území, celkem běžné. Stesk po slavných časech západních koloniálních říší, sentiment Rusů po kdysi velikém Sovětském svazu, Srbů po Jugoslávii, Maďarů po Uhrech před Trianonem. I u nás si občas nějaký učitel dějepisu posteskne po časech, kdy České království sahalo od Baltu k Jadranu.

Ti, kteří se odtrhli a získali svou samostatnost, to vidí pochopitelně úplně opačně. První republika vůči Vídni, osvobozené kolonie vůči někdejší centrální moci, postsovětské republiky vůči Moskvě. I USA slaví svůj Den nezávislosti s asi trochu jinými pocity, než jaké mají tento den ve své historické paměti Angličané. Stejně tak si i Slovinci až na zcela marginální fanoušky alternativní historie dnes připomínají svůj odchod z federace jako slavný den nabytí suverenity. Přesně v duchu, jak to řekl tehdejší předseda Slovenské národní rady Ivan Gašparovič při příležitosti jednostranného vyhlášení svrchovanosti pět týdnů před Tugendhatem: „...tisícileté úsilí slovenského národa se naplnilo.“

Klaus a Mečiar nerozhodli ten den v Tugendhatu o rozdělení federace (jak se chybně traduje) ale o způsobu a průběhu tohoto rozdělení.

Česká mediální a intelektuální (dez)interpretace rozdělení Československa je zatížena právě zahleděním se do vlastního sentimentu a naprostým ignorováním reálných nálad, většinou panujících tehdy na Slovensku. A nejen tehdy. Iredentistické tendence Slovinců byly dlouhodobé a reálné po celé generace.

Při vzniku Československa se Slovinci nikdo moc neptal, jestli chtějí žít ve státě, kterému se bude nyní velet z Prahy. Až na Šrobára a Štefánika braly tehdejší slovenské elity nový stát spíše jako nutné zlo, které je prozračátek uchrání od maďarského potrianonského revanšismu, ale až tuto roli „na jedno použití“ odehraje, stejně si prosadí samostatnost. V onu dobu neměly moc na výběr. Česká diplomatická ofenzíva si u velmocí vymohla, že potřebuje silný německý živel – který se také přes noc ocitl v cizím státě – něčím vyvážit.

Část těchto slovenských kruhů pak stála za bleskovým vyhlášením Slovenského štátu už den před vpádem Němců do Čech a vyhlášením Protektorátu. Proud, který preferoval slovenskou samostatnost před politickým uspořádáním, tu byly vždy. Tiché spojenectví s nacistickým Německem bylo v jejich očích snesitelnou daní za formální samostatnost. O generaci později, v době

Pražského jara, byla pro slovenské elity mnohem důležitější než reforma komunistického uspořádání právě opět věc národní. A tak chvilkového momentálního uvolnění poměrů okamžitě využily k prosazení federativního uspořádání Československa.

Při vzniku Československa se Slovinci nikdo moc neptal, jestli chtějí žít ve státě, kterému se bude nyní velet z Prahy.

O další generaci později jsem projev něčeho podobného zažil na vlastní oči. Bylo druhého ledna 1990 a v rámci své první zahraniční cesty přiletěl nově zvolený prezident ČSSR Václav Havel do Mnichova. Byl jsem tehdy v davu lidí – hlavně českých imigrantů – kteří tuto příležitost radostně vítali jako symbol konce komunismu a pádu Železné opony. Přišlo mi nemožné v tu chvíli myslet na něco jiného než na slavnostní prožitek velké chvíle svobody. Jenže pak jsem si na druhé straně ulice všiml asi tří stovek demonstrantů oddělených policií a zábranami. Něco skandovali a mávali cedulemi s nápisy. Přišel jsem blíž – a ohromen jsem zjistil, že jsou to slovenští imigranti, demonstrující za samostatné Slovensko. Pět týdnů po vypuštění ústavního článku o vedoucí úloze komunistické strany v politickém systému! Tři týdny po ustavení první vlády od roku 1948, kde neměli většího komuniste! Čtyři dny po zvolení prvního nekomunistického prezidenta! A oni už měli tento jediný požadavek, tuto jedinou starost.

Tenhle zážitek mě provždy vyléčil z bezstarostné samozřejmosti, s jakou většina Čechů považovala loyaltitu a sebeidentifikaci Slovinců ke společnému státu jako danost, kterou nemůže hrstka militantních nacionalistů a legračních národovců změnit. Byl to ohromný omyl, tak běžný u příslušníka toho většího, silnějšího národa, který s identifikací se svým státem nemá sebelepší problém a totéž automaticky přepokládá i u všech ostatních občanů federace.

Dál už to známe. Namísto zásadních transformačních kroků řešil už ten kooptovaný federální parlament na jaře 1990 název společného státu během takzvané pomlčkové války. Byl jsem poslancem ČNR, když mezi nás tehdy přišel Václav Havel a přednesl projev o cílech naší zahraniční politiky. Všichni kolegové jásavě tleskali, jen já si dovolil za otráveného mručení ostatních dojít k řečnicku a zeptat se hlavy státu, proč o tomto tématu vůbec mluví zde, na republikové úrovni, když podle kompetenčního zákona má zahraniční politiku v gesci federální vláda. Havel mě tehdy „uklidnil“ slovy, že podobný projev pronese zítra na půdě Slovenské národní rady. Čili dal mým pochybnostem o správnosti obcházení federální půdy nechtěně zapravdu.

Roky mezi volbami v roce 1990 a 1992 byly plně jednání „po hradech a zámcích“,

kde slovenská reprezentace navrhovala takové formy uspořádání vztahů obou republik, které byly s fungováním federace zcela neslučitelné. Kolbištěm těchto bojů se stal zejména kompetenční zákon, který měl v očích slovenské reprezentace udělat z federálních institucí jen formální slupku. Mám také v paměti, jak během těchto jednání požádal tehdejší český premiér Petr Pithart o slyšení na právě probíhající schůzi Meziparlamentního klubu demokratické pravice v České národní radě a tam s očima navrch hlavy zvěstoval, že Slovenská národní rada právě vyhlásila nadřazenost republikového práva nad právem federálním. A chtěl, abychom hned demonstrativně udělali reciproční krok. To bychom se ale stali spoluviníky demontáže federace, kterou jsme však my chápali jako jednostranný slovenský emancipační proces, u něž nám nezbyvá nic jiného, než ho pochopit a respektovat. Pithart odešel s nepořízenou.

Namísto zásadních transformačních kroků řešil kooptovaný federální parlament na jaře 1990 název společného státu během takzvané pomlčkové války.

Pak přišly volby 1992 a jasným signálem budoucího vývoje se stala nominace vítězné ODS na funkci českého premiéra. Předseda strany Václav Klaus – pro mnohé překvapivě – přijal nominaci na republikového, nikoli federálního premiéra. Byla to od Václava Klause srozumitelná a všem jasně viditelná demonstrace realistického postoje, který bral proces vyhasínání federace jako neodvratný fakt. Následovaly neúspěšné, slovenskými poslanci obstruované volby federálního prezidenta a agónie federace vyvrcholila vyhlášením Národní rady Slovenské republiky o slovenské svrchovanosti 17. srpna 1992. Přesně takovým aktem vznikly například postsovětské nebo postjugoslávské republiky, jejichž samostatnost nikdo nezpochybňuje. Dá se poprávu říci, že právě tímto krokem federace fakticky definitivně skončila. Respektoval to i tehdejší federální prezident Václav Havel, který týž den (s platností o tři dny později) na jednostranné vyhlášení Slovinců reagoval svou demisí. Už totiž nebylo, čemu by prezidentoval. Zbývalo jen dohodnout procedury „likvidace zaniklé firmy“. Pokud možno kooperativně, konstruktivně, rychle a čistě.

A to bylo úkolem historického setkání ve vile Tugendhat. Ne, tam proces osamostatnění Slovenska, tedy rozpadu federace nezačal. Tam byl završen. Lépe řečeno, tam byl dohodnut proces, jízdní řád tohoto ukončení. A přesně o zrodu těchto dohod jsou následující příspěvky.

Úvod ke knize „Konec Československa: 30 let od vily Tugendhat“ (sborníku IVK č. 62/2022).

Nejde o souboj dobra a zla. Pravda, láska a demokracie v našich politických debatách

Filip Šebesta
Institut Václava Klause

Deník E15 psal ve svém vydání z 10. listopadu o darech na kampaň pro kandidáty v nastávajících prezidentských volbách. Nebylo by na tom nic zvláště zajímavého, až do okamžiku než čtenář narazí na vyjádření miliardáře a majitele sítě drogerií Teta Martina Moravce. Podnikatel poslal Danuši Nerudové pět milionů korun. Je to prozatím nejvyšší jednotlivý dar v této prezidentské kampani. Dar Moravec okomentoval těmito slovy: „Večer jsem dostal syna. Zaslouží si vlast a budoucnost, kde prezident bude demokrat. Po dvaceti letech zmaru je tu naděje, co slušnost spojuje.“ K synovi se sluší určitě pográtulovat, u ostatních slov ale stojí za to se zastavit, obdobná totiž znějí v různých obměnách i z řady jiných úst.

Opravdu může říct úspěšný miliardář, že to byla „léta zmaru“? Lecco se dá kritizovat a od autora těchto řádek kritika často zněla a zní. Ale že by to všechno byla „léta zmaru“? To jsou opravdu příliš silná slova. Každý člověk, který jede Českou republikou, vidí naše města, vesnice, lidi v nich, má otevřené oči a chce vidět a vnímat, nemůže něco takového vypustit z úst a myslet to opravdově. A to ani ten, který řadu věcí vidí z různých důvodů kriticky.

Opravdu může říct úspěšný miliardář, že to byla „léta zmaru“?

Proč mluví Moravec zrovna o dvaceti letech? Před dvaceti lety byl prezidentem Václav Havel a premiérem Vladimír Špidla, myslí tím je? Nebo Paroubka, Topolánka či Sobotku? Nebo se mu líbila jen první transformační dekáda? Nebo má na mysli našich už téměř dvacet let v evropské unii? Když mluví právě o dvaceti letech v souvislosti s darem do prezidentské kampaně, má nejspíš na mysli poslední čtyři prezidentská období. Václava Klause a Miloše Zemana. Za Zemana mluvit nechci a nebudu, to ať dělají jiní. K jeho předchůdci ale několik vět říct chci.

Má tím „zmarem“ Moravec na mysli civilní prezidentství Václava Klause a autoritu, kterou požíval u občanů i ve světě a odrážela se v průzkumech popularity, četných cestách po celé republice s plnými náměstími a zahraničních návštěvách? Myslí tím období, kdy sem jezdili američtí prezidenti obou politických stran, na Hradě se pronášely projevy o odzbrojení a následně podepisovaly významné smlouvy o limitech

jaderných zbraní mezi největšími jadernými velmocemi? Nebo tím myslí třeba velkolepou návštěvu papeže Benedikta XVI. v České republice? Myslí tím vážnost jaké se naše země ve světě těšila a jejímž odrazem všechny tyto návštěvy, zahraniční pozvání a cesty prezidenta republiky byly? Ne, on má na mysli politické názory, se kterými nesouhlasí. Kvůli těm raději jako zmarněné označí celé dvě dekády. Aby se hned vzápětí zakládal demokracii.

A to je druhá věc. Drze a svévolně si pro sebe skupina podobně uvažujících lidí už před lety ukradla pojmy pravda a láska, jedny z nejvyšších a nejušlechtlejších lidských hodnot, aby jimi pojmenovali své vlastní po-

Drze a svévolně si pro sebe skupina podobně uvažujících lidí už před lety ukradla pojmy pravda a láska, jedny z nejvyšších a nejušlechtlejších lidských hodnot, aby jimi pojmenovali své vlastní politické postoje.

litické postoje. Všechny ostatní tím pasovali do role těch, kdo jsou proti pravdě a proti lásce. Když my jsme pravda a láska, na ostatní logicky zbývá už jen lež a nenávisť. Dnes se o totéž snaží se slovem demokracie. V jeho případě už ale nejde „jen“ o krásné lidské hodnoty a ctnosti, ale o politický systém jako takový. My jsme demokratické strany, my jsme demokratičtí kandidáti, my jsme demokratický blok, „vlast, kde prezident bude demokrat“... On jím snad někdo není nebo po roce 89 nebyl? On snad Babiš, na kterého ta slova míří asi nejvíc, nerespektoval výsledek demokratických voleb a neodvezl vládu do rukou Petra Fialy?

Názory, označené tímto způsobem jako „toxické“, jsou implicitně vylučovány z části veřejné debaty, aniž by se jejich skutečná povaha přírknutým nálepkám být jen vzdáleně přibližovala. To, že má někdo jiný

náhled na výši daní, migraci, na kulturní otázky a třeba roli manželství ve společnosti, na otázky zahraniční politiky a českých zájmů, na míru regulace v energetice ale i regulace jako takové, přeci neznamená, že není demokrat! Znamená to nanejvýš to, že někdo je konzervativní a někdo jiný zase liberál nebo třeba progresivní. Například.

Tahle nekalá politická hra, která se snaží vytvářet dojem, že je soubojem o vyšší hodnoty, než o jaké v ní skutečně jde, nabírá v poslední době na obrátkách. A s prezidentskou kampaní tomu asi nebude jinak. Jde přitom o starý, mnohdy drsný, ale stále nanejvýš demokratický politický souboj, ve kterém se mají rozličné představy o správě věcí veřejných co nejsvobodněji utkávat. Nejde o žádný souboj dobra a zla, demokracie a diktatury. Nejvyšší lidské hodnoty a dnes tedy i demokracii tato neférová hra jen hrubě zneužívá a bere si je za rukojmí všude tam, kde nestačí obvyklá politická argumentace.

My jsme demokratické strany, my jsme demokratičtí kandidáti, my jsme demokratický blok, „vlast, kde prezident bude demokrat“... On jím snad někdo není nebo po roce 89 nebyl?

Slova ale mají svou váhu. Jejich zneužíváním dochází k jedinému, že se vyprázdní a ztratí svůj obsah. V případě lásky to může být snad jen velmi smutné, v případě pravdy a demokracie ale už i potenciálně nebezpečné. Buďme si toho všichni dobře vědomi, protivme se tomu a bojujme proti tomu. Bude to v následujících měsících, myslím, velmi potřeba.

Publikováno na serveru Reflex.cz pod názvem „Má podporovatel Danuše Nerudové pravdu, když o posledních dvaceti letech mluví jako o zmaru?“, 19. listopadu 2022

Předplatné IVK na rok 2023

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz